

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİNDEN KURULU KARMA KOMİSYON TUTANAK DERGİSİ

3'üncü Toplantı
16 Şubat 2022 Çarşamba

Sayfa

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.-OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır'ın, KDK 2021 Yılı Faaliyet Raporu'nun görüşülmesiyle ilgili usul ve esaslar ile KDK'ye başvuru sayısına ve tavsiye kararlarına uyum oranlarına ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Kamu Başdenetçisi Şeref Malkoç'un, KDK 2021 Yılı Faaliyet Raporu hakkında sunumu

IV.- KARMA KOMİSYONLAR

A)GÖRÜŞMELER

1.-Kamu Denetçiliği Kurumu 2021 Yılı Faaliyet Raporu'na ilişkin görüşme

V.- ALT KOMİSYONLAR

*1.-KDK 2021 Yılı Faaliyet Raporu üzerinde gerekli çalışmaları yapmak
üzere alt komisyon kurulması*

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU
ÜYELERİNDEN KURULU
KARMA KOMİSYON

3'üncü Toplantı
16 Şubat 2022 Çarşamba

I- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon saat 14.35'te açıldı.

Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır, KDK 2021 Yılı Faaliyet Raporu'nun görüşülmesiyle ilgili usul ve esaslar ile KDK'ye başvuru sayısına ve tavsiye kararlarına uyum oranlarına ilişkin açıklama yaptı.

Kamu Başdenetçisi Şeref Malkoç tarafından, KDK 2021 Yılı Faaliyet Raporu hakkında sunum yapıldı.

Kamu Denetçiliği Kurumu 2021 Yılı Faaliyet Raporu'na ilişkin görüşme yapıldı.

KDK 2021 Yılı Faaliyet Raporu üzerinde gerekli çalışmaları yapmak üzere bir alt komisyon kuruldu.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 15.34'te toplantıya son verildi.

16 Şubat 2022 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.35

BAŞKAN: Mihrimah Belma SATIR (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail TAMER (Kayseri)

SÖZCÜ: Fehmi KÜPÇÜ (Bolu)

KÂTİP: Mustafa KENDİRLİ (Kırşehir)

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – İnsan Haklarını İnceleme Komisyonumuzun Değerli Başkanı, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli basın mensupları, Kamu Başdenetçimiz, değerli kamu denetçilerimiz; hoş geldiniz.

Toplantı yeter sayımız vardır. Karma Komisyonumuzun 27’nci Dönem Beşinci Yasama Yılı 3’üncü toplantısını açıyorum. *

II.-OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır’ın, KDK 2021 Yılı Faaliyet Raporu’nun görüşülmesiyle ilgili usul ve esaslar ile KDK’ye başvuru sayısına ve tavsiye kararlarına uyum oranlarına ilişkin açıklaması

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Toplantı davet yazımız ekinde sizlere göndermiş olduğumuz gibi gündemimiz Kamu Denetçiliği Kurumunun 2021 yılı Yıllık Raporu’nu görüşmektir. Coronavirüs nedeniyle mümkün olduğu kadar az sayıda misafirle toplantımızı icra etmeye çalışacağız.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, bildiğiniz üzere, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu uyarınca Komisyonumuz Dilekçe ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyelerinden oluşmaktadır. Karma Komisyonun görevlerinden biri, her yıl Komisyonumuza sunulan Kamu Denetçiliği Kurumu yıllık faaliyet raporunu görüşmektir. Yıllık faaliyet raporunun görüşülmesiyle ilgili usul ve esaslara ilişkin süreci kayıtlarımızda bulunması anlamında bir kere daha takdirlerinize sunuyorum.

Okutuyorum:

Bilindiği üzere, yıllık raporun Karma Komisyonunda ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda nasıl görüşüleceğine ilişkin, İç Tüzük’te ve 6328 sayılı Kanun’da açık bir hüküm bulunmamasına rağmen geçmiş yıllarda yıllık raporların görüşülmesi sırasında bu konuda teamül oluşmuş bulunmaktadır. Hatırlanacağı üzere, yıllık rapor üzerinde gerekli çalışmaları yapmak üzere üyelerimizden oluşan bir alt komisyon kurulmaktadır. Yıllık raporu ayrıntılı bir şekilde inceleyerek özetleyen, denetçileri dinleyen, Kamu Denetçiliği Kurumu kararlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte değerlendiren ve gerekli diğer işlemleri yapan alt komisyon, hazırladığı raporu Karma Komisyonumuza sunmaktadır.

Alt komisyon raporunun benimsenmesi ve görüşmelere alt komisyon raporu üzerinden devam edilmesinin Karma Komisyonunda kabul edilmesinin ardından, Karma Komisyonunda yapılan değerlendirmelerle Karma Komisyon raporu nihai şeklini almaktadır. 6328 sayılı Kanun’un 22’nci maddesi gereğince, Karma Komisyon raporunun ara verme ve tatil dönemleri hariç olmak üzere iki ay içinde Genel Kurula sunulmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına gönderilmesi gerekmektedir.

(*) Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

Kamu Denetçiliği Kurumu 2021 yılında yürüttüğü faaliyetleri ve önerileri kapsayan yıllık raporu 28 Ocak 2022 tarihli yazısı ekinde Karma Komisyon Başkanlığımıza sunmuş olup 28 Mart 2022 tarihine kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına Karma Komisyon raporumuzun sunulması gerekmektedir.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Usuli bilgileri takdirlerinize sunuyorum.

Değerli üyelerimiz, hak arama kültüründeki gelişimi kurumlarımıza yapılan başvurular üzerinden gözlemlemekteyiz. Her gün bu konuda daha büyük ilerleme kaydettiğimizi söyleyebilirim. Kamu Denetçiliği Kurumuna başvuru sayısı 2019 yılında 20.968 iken 2020 yılında yapılan başvuru sayısı 90.209’a yükselmiştir. 2020 yılında yapılan yaklaşık 70 bin civarındaki Covid-19 pandemi destek kredisi konusundaki başvurulara konu taleplerin Kamu Denetçiliği Kurumunun girişimleriyle çözülmesi üzerine başvuru sayısı 2021 yılında 18.843 olarak gerçekleşmiştir. Yaklaşık dokuz yıllık süreçte yapılan toplam başvuru sayısının 189.587 olduğu göz önünde bulundurulduğunda 2021 yılındaki başvurularla birlikte başvuru sayısında önemli oranlara ulaşıldığını gözlemleyebiliyoruz. Pandemi nedeniyle yapılan başvurularda sayıların artmasının dönemsel ve belli bir konuda olduğunu da tespit ediyoruz.

Önceki yıllardan devreden dosyalarla birlikte, 2021 yılında başvuruların 19.740’ı KDK tarafından sonuçlandırılmıştır. 2021 yılında dostane yollarla çözülen başvuru sayısı 3.160 olarak tespit edilmiştir. Her geçen yıl yaşanan memnuniyet verici artışlar tavsiye kararlarında da gözlemlenmektedir. 2021 yılında 1.604 adet tavsiye yönünde karar verilmiştir.

Son olarak, tavsiye kararlarına uyum oranındaki artıştan da bahsetmek gerekir ki bu çok önemlidir. Tavsiye kararlarına uyum oranı 2013 yılında yüzde 20’lerdeyken 2020 yılında yüzde 76,38’e ulaşmıştır. 2021 yılında ise bu oran daha da yükselerek yüzde 79,50 yani yüzde 80’e ulaşmıştır. 2021 yılında tavsiye kararlarına uyum oranlarının yükselmesinde Kamu Denetçiliği Kurumu çalışmalarının yanı sıra Karma Komisyonumuzun faaliyetlerinin, kararlara uyum oranı yüksek olan kurumların Komisyonunda taltif edilmesiyle uymayan kurumların Komisyona çağrılarak dinlenmesinin kurumlar üzerinde olumlu etkisini gözlemlemekteyiz. Bununla birlikte, kurumların kararlara uyum oranlarının artması, Kamu Denetçiliği Kurumunun etkinliğinin ve hak arama kültürünün gelişmesi açısından önemli ve sevindirici bir gelişmedir.

Değerli üyeler, programımızda önce Kamu Denetçiliği Kurumumuzun bu raporla ilgili sunumunu dinlemek, sonra rapor üzerinde görüşmeler ve alt komisyon kurulması vardır.

Öncelikle Sayın Başkan, size ve ekibinize süresinde raporu bize takdim ettiğiniz için ve çok değerli bir çalışma hazırladığınız için çok teşekkür ediyorum ve sizi dinlemek üzere sözü size bırakıyorum.

Buyurun efendim.

III.- SUNUMLAR

1.- Kamu Başdenetçisi Şeref Malkoç’un, KDK 2021 Yılı Faaliyet Raporu hakkında sunumu

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Efendim, çok teşekkür ediyorum.

Dilekçe ve İnsan Hakları Komisyonlarımızın Sayın Başkanları, değerli milletvekilleri, kıymetli hazırın; hepinizi şahsım ve Kamu Denetçiliği Kurumu çalışanları adına selamlıyorum.

2021 yılı Yıllık Raporu’nu sunmak üzere, denetçi arkadaşlarım Sadettin Bey, Arif Bey, Yahya Bey, Özlem Hanım’la huzurunuzdayız; Fatma Hanım rahatsız olduğu için gelemedi, onun da selam ve saygılarını iletıyorum.

Bilindiği gibi, Kamu Denetçiliği Kurumu “İnsanların en hayırlısı insanlara faydalı olandır.” inancıyla ve “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” ilkesiyle dokuz yıldan beri faaliyetlerini sürdürmektedir.

Sayın Başkanımızın da ifade ettiği gibi, raporumuzu süresi içerisinde Komisyon Başkanımıza sunduk.

Sayın Başkanım, raporumuz tabii 500 sayfayı aşkın bir kapsamda, uygun görürseniz on dakika civarında bir sunum yapayım, sonra müzakereler olur, bize soru tevcih edilirse onlara cevap vereyim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

On beş dakikanız var.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Peki, efendim.

Teşekkür ediyorum.

Daha önce de yine arz ettiğimiz gibi, Kamu Denetçiliği Kurumu, idarenin verdiği hizmetlerin kalitesinin artırılmasına, iyi yönetim ilkelerinin yerleşmesine; insan haklarının kâmil manada uygulanmasına ve gelişmesine, hak arama kültürünün yaygınlaşmasına, bu anlamda bireylerin bilinçlenmesine; şeffaf, hesap verebilir, insan odaklı bir idarenin oluşmasına katkı sağlamaya çalışmaktadır. Halktan, insanımızdan, vatandaşlarımızdan idareye ilişkin şikâyetlerini almaktayız, halkı dinlemekteyiz ve yaptığımız incelemeler, araştırmalar sonucunda şikâyetlerle ilgili idareyle görüşerek dostane çözümler aramaktayız. Bunu başaramazsak incelemelerimizin sonucunda idareye tavsiye kararları vermektediriz.

Sayın Başkanımızın da biraz önce ifade buyurduğu gibi... Efendim, iyi şeylerin tekrarında fayda vardır.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Tabii.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – O açıdan, söylediğiniz rakamları ben de tekrar etmek istiyorum. Bu kapsamda, 2021 yılında 18.843 başvuru aldık, 19.740 karar verdik. Rakamın başvurudan fazla olmasının sebebi bir önceki yıldan, devirden kaynaklanıyor. Bu 19.740 kararın 1.604'ü tavsiye, 3.160'ı dostane çözüm kararı. Ayrıca, telefonla, maille veya diğer yollarla Kuruma müracaat eden, Kurumla ilişki kuran 125.028 insanımıza da yol gösterdik, yardımcı olduk, hukuki açıdan destek verdik.

Hepinizin bildiği gibi 6328 sayılı Yasa'da Kamu Denetçiliği Kurumuna başvuru tarihinden itibaren en geç altı ay içerisinde karar verme mecburiyetimiz var. Sayın Başkanım, değerli milletvekillerim; şunu memnuniyetle ifade edeyim ki: Kamu Denetçiliği Kurumuna başvurularda çözümde ortalama süre elli yedi gün, dostane çözümlerde de bu süre kırk yedi gün. Bunu memnuniyetle ifade edeyim. Yine hepimizin bildiği gibi, adalete erişimde 3 unsur önemli: 1'incisi, kolay başvuru; 2'ncisi, başvurunun ucuz veya bedava olması; 3'üncüsü, kararın hızlı çıkması. Kamu Denetçiliği Kurumu uygulamalarıyla bunu ortaya koymaktadır. Herhangi bir şekil şartına bağlı olmaksızın başvuruları kolay almaktadır, çoğu zaten internet ortamında, hiçbir başvurudan harç parası, pul parası, bilirkişi parası, şahit parası almamakta, hepsini kendimiz karşılamaktayız. Biraz önce de belirttiğim süreler içerisinde kararlarımızı vermektediriz.

Efendim, önem verdiğimiz çalışmalar var: Bunların başında hukukun üstünlüğünün öneminin, faydasının, devlet yönetimine ve halkın memnuniyetine, katkısının ve iyi yönetim ilkelerinin idarecilerimize hatırlatılması gelmektedir. Bu kapsamda Ankara'da merkezde bakanlarla, bakan yardımcılıyla, genel müdürlerle ve diğer üst düzey yöneticilerle çeşitli vesilelerle toplantı yapıyoruz, onları ziyaret ediyoruz, Kamu Denetçiliği Kurumunu, önemini anlatıyoruz. Bizim verdiğimiz kararların aslında idarenin aleyhine olmadığını, bizim vatandaşın avukatı olduğumuzu ama kararlarımızın idarenin aleyhine olmadığını, kamuda görev yapanların yaptığı hizmetlerin bizim kararlarımıza uyması hâlinde taçlandırılacağını, hizmetlerin taçlanacağını onlara anlatıyoruz. Bu açıdan, özellikle hukuki açıdan

idarede bir zihniyet dönüşümüne, bir anlayış dönüşümüne katkı da sunmaya çalışıyoruz. Ankara’da merkezde yaptığımız bu çalışmaların yanı sıra 81 ile giderek valilerle, belediye başkanlarıyla, rektörlerle, illerdeki diğer üst düzey yöneticilerle görüşüyoruz; hukukun üstünlüğünü, hakkaniyete uygun işlem yapmalarını, iyi yönetim kurallarına uymanın ne kadar faydalı olduğunu onlara hatırlatıyoruz.

Sayın Başkanımızın ifade ettiği gibi, memnuniyetle belirtiyoruz, kararlarımıza uyma oranı yüzde 80’e yaklaştı. Avrupa’da yüzyıllık ombudsman geleneğinde kararlara uyma oranı da yüzde 80 civarında. Sizlerin desteğiyle, özellikle Sayın Başkanımızın ifade ettiği gibi, kararlarımıza uymayan yöneticilerin sizlerin huzuruna çağırılmasının inanılmaz etkisi oldu. Tabii uymayanları çağırdığınız gibi, uyanlara da ödül verdiniz burada, onun da çok olumlu etkisi oldu, bu açıdan ben hassaten teşekkür ediyorum efendim.

Diğer faaliyetlerimizden biri de yaptığımız bütün programlarda bazen televizyonlarla bazen radyolarla ulaştığımız insanlara Anayasa’daki haklarını, yasadaki haklarını hatırlatıyoruz, bu haklarını kullanmalarını, haksızlığa uğrarlarsa bu haklarını nasıl aramaları gerektiğini hatırlatıyoruz. Bir bakıma, hak arama kültürü konusunda insanımızı bilinçlendiriyoruz. 21 ilde halkla buluşma toplantıları yaptık; valilerimizi, belediye başkanlarımızı, illerin üst düzey yöneticilerini davet ettik. Muhtarlarımız, sivil toplum kuruluşlarımız, engelliler, yaşlılar, kadınlar, çocuklar bu toplantılarda serbest kürsü kurarak belediye başkanlarına, valilere, il yöneticilerine taleplerini, dileklerini iletmış oldular. Ortalama her toplantıda 20-25 kişi konuşmuş oluyor.

Ayrıca, Türkiye’nin nüfusunun yarısından fazlasının genç olduğunu ve 8 milyon üniversite öğrencimiz olduğunu düşündüğümüzde 110 üniversitede ombudsmanlık toplulukları kurduk ve topluluklara salgın döneminde on-line eğitimler verdik. Bu toplulukların üniversitede nasıl çalışacağını, sorun çıktığında nasıl çözeceğini bunlara belli formlar dâhilinde anlattık. 21 Aralık 2021’de de bu 110 üniversite ombudsmanlık topluluğunu, topluluk hocalarıyla birlikte Ankara’ya davet edip bunları ağırladık, fevkalade güzel programlar yaptık. Ayrıca, kadınlara, çocuklara, engellilere yönelik 21 faaliyet yaptık. Tabii, salgın sürecinin devam etmesi sebebiyle bu, 21’de kaldı, 2022’de bunu artıracamız.

Covid-19 sürecinde çocukların haklarıyla ilgili sempozyum düzenledik. Yine, Covid-19’da çocuklar okula gidemiyordu ama biz değişik faaliyetler yaparak, örneğin satranç turnuvası düzenleyerek onlara Kamu Denetçiliğini hatırlattık. Sayın Başkanımız, Başkanlarımız ve sizler bunun ödül törenine katıldınız. Türkiye Büyük Millet Meclisi Tören Salonu’nda ödül törenini yaptık. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımız Sayın Mustafa Şentop da törene katıldı, hatta şöyle bir şey söyledi, dedi ki: “2022 yılında bu çocuklarla ilgili satranç turnuvasını Meclis olarak biz yapalım.” Dedik ki: “Efendim, biz bunu 1’inci geleneksel...” Tırnak içinde söylüyorum, törenler de yapılıyor ya “1’inci geleneksel” diye, böyle düşünüyorduk ama Meclisin bunu yapması bize de onur verdi.

Diğer bir faaliyetimiz de malum, yurt dışında 8-10 milyon insanımız var, bunların büyük bir kısmı Avrupa’da, Avrupa’da bu insanlarımız birçok haksızlığa uğruyor, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklarıyla, Diyanet İşleri Başkanlığıyla, Dışişleri Bakanlığıyla koordine olarak buradan arkadaşlar gidiyor, hangi ülkeye o ülkenin ombudsmanı ile irtibat kuruyoruz ve orada sivil toplum örgütleri yöneticilerine bu anlamda haksızlığa uğrarlarsa haklarını nasıl arayacaklarının eğitimini veriyoruz. Buna ilişkin her ülkeye göre binlerce broşür bastırıp gönderdik; Almanya, Fransa, Belçika, Hollanda yani vatandaşlarımız en çok neredeyse oralara bunları yapıp gönderdik. Ayrıca, başta Avrupa Birliği Ombudsmanlığı olmak üzere bütün Avrupa’daki ombudsmanlarla, Asya ve Afrika’daki ombudsmanlarla çok yakın temasımız var. İslam Ülkeleri Ombudsmanlar Birliği Dönem Başkanı olmamız sıfatıyla on-line ortamda iki ayda bir İslam Ülkeleri Ombudsmanlar Birliğine eğitimler yaptırıyoruz. Bunu duyan Afrika’daki Ombudsmanlar Birliğinin Genel Sekreteri Türkiye’ye geldi, efendim sizleri de ziyaret etti,

o da Afrika ülkeleri için program talep etti, inşallah onu da sürdürüyoruz.

Ayrıca mart ayında, bu mart ayında yani bir, bir buçuk ay içerisinde Türk devletleri ombudsmanlar birliğini de kurmuş olacağız, protokollerimiz hazır, Kazakistan Ombudsmanını bekliyoruz.

Bir de dünyadaki önemli olaylarda yani bu, Filistin konusu olur, başka konular olur, Avrupa'daki, Amerika'daki konular olur, bu konularda dünyadaki ombudsmanlarla sürekli olarak iletişim hâlinde oluyoruz, telefonla görüşüyoruz, mektup yazıyoruz. En son bu Yunanistan'ın geri itmelerinden dolayı 19 insan donarak öldü. Bununla ilgili olarak Avrupa ombudsmanlarına ayrıca bu konuda Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliğine, Birleşmiş Milletler Uluslararası Göç Örgütü Başkanlığına, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğine, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Başkanlığına, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliğine mektuplar yazdık; onları, vicdanı olan insanları bu konuda duyarlı hâle getirmeye çalıştık ve yine çok müdellel bir şekilde geri itmelerle ilgili, bunların yaşadığı facialarla ilgili bir rapor hazırlıyoruz. Sahil Güvenlik Komutanlığına gittik, onlarla denizde neler yaptıklarını gördük, Jandarmayla neler yaptıklarını gördük, geri gönderme merkezlerinde ziyaret ettik. Bu rapor tamamlandığında, Sayın Meclis Başkanımızla görüştük, onun uygun göreceği bir tarihte raporun dünyaya ve Türk kamuoyuna duyurulmasını inşallah Türkiye Büyük Millet Meclisi Tören Salonu'nda yapacağız. Cezaevleriyle ilgili raporumuz son aşamasına geldi, eğitim ve diğer konularda da raporlarımızın çalışmaları devam ediyor.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; çalışmalarımızda bize destek olan başta Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımız Sayın Mustafa Şentop'a, Dilekçe Komisyonu Başkanımız Mihrimah Belma Satır Hanımefendi'ye, İnsan Hakları Komisyonu Başkanımız Sayın Hakan Çavuşoğlu'na ve siz değerli Komisyon üyelerine hassaten teşekkür ediyorum. Sizlerin çabalarıyla bu mesafeleri aldık. Ayrıca, Kamu Denetçiliği Kurumunda, başta denetçi arkadaşlarımız olmak üzere, gece gündüz çalışan bütün mesai arkadaşlarıma emeklerinden dolayı teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Sayın Başkanım, şahsınızda biz de denetçi arkadaşlarımıza çok teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşımız Fatma Benli'nin rahatsız olduğunu söylediniz. Çok geçmiş olsun, iyi dileklerimizi kendisine iletin inşallah. Allah en kısa zamanda acil şifa versin.

IV.- KARMA KOMİSYONLAR

A)GÖRÜŞMELER

1.-Kamu Denetçiliği Kurumu 2021 Yılı Faaliyet Raporu'na ilişkin görüşme

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR - Raporla ilgili görüş bildirmek isteyen milletvekili arkadaşımız var mı? Söz verelim.

Buyurun.

Mahmut Tanal, İstanbul Milletvekili...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Değerli Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlar, Değerli Başkan denetçimiz, Ombudsmanımız ve üye arkadaşlarımız, gazeteci arkadaşlarımız; hepinizi saygıyla hürmetle selamlıyorum.

Öncelikle raporun düzenlenmesinde emeği geçen tüm arkadaşlara da saygılarımı sunuyorum.

Ben 4 dönemdir Parlamentodayım, Kamu Denetçiliği Kurumu 2020, 2021, 2022 yani 3 dönemdir raporu vaktinde sundu, onun için minnettarım sizlere. Umarım ve dilerim bundan sonra Kamu Denetçiliği Kurumu bu disiplinli çalışmasını aynı şekilde devam ettirir.

Burada raporla ilgili düşüncelerimi hemen anlatayım. 2020 yılı itibarıyla -zaten Sayın Başkanımız da ve Sayın Başdenetçimiz de söyledi- 90.209 iken başvuru sayısı 2021 yılında 18.843'e düştü. Neden? Acaba ülkede gerçekten hukuka uyum mu arttı, yoksa zihniyet değişikliği mi -Sayın Başdenetçimizin dediği gibi- gerçekleşti? Acaba gerçekten ülkede artık "Biz şikâyet de etsek bir şey çıkmaz." umutsuzluğu mu oldu? Yani bunun esbabı mucibesi nedir? Yani 90 binden 18 bine inmesini burada -bilemiyorum- söz size gelince söylersiniz çünkü 2019 yılında 20.968, 2018'de 17.585, 2017'de 17 bin, 2016'da 5 bin küsur, 2015'te 6.055; bu, tabii sayfa 56'da görünüyor yani raporunuzun 56'ncı sayfasında görünüyor.

Şimdi, geliyoruz, 2021 yılında yapılan başvurularda coğrafi bölgeye göre baktığımız zaman burada en fazla başvuru Trakya bölgesinde ama en az başvurunun olduğu yer de Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu. Burada bir şey dikkati çekiyor: Neden? Acaba Kamu Denetçiliği kurumu Trakya'da daha fazla eğitim veriyor, daha fazla insanları bilinçlendiriyor, Kamu Denetçiliği Kurumu daha fazla anlattı da Güneydoğu, Doğu Anadolu'da mı anlatmadı? Yani bu bölgeler arasındaki bu dağılım eşitsizliği nedir? Veya yani biraz önce bahsettiğiniz broşürleri yurt dışında o ülkede bulunan gerek İngilizce gerek Almanca... Evet, Komisyon Başkanımızla birlikte yurt dışına gittik, biz bunları büyükelçiliklerde, konsolosluklarda gördük, sizi kutluyorum ama tam tersi, herhâlde bundan iki veya üç hafta önce Gaziantep Büyükşehir Belediyemize de gittik, Valiliğe de gittik ama aynı duyarlılığı oralarda göremedik Sayın Başkanım. Yani bu broşürlerin Türkçesini ne Gaziantep Büyükşehir Belediyesinde ne Valilikte göremedik ama yurt dışında bunu gördük. Yani bu şunu gösteriyor: Acaba yurt içerisinde o bölgelerde bu bilgilendirme yetersiz mi? Bu akla geliyor.

Bu, konulara göre Kamu Denetçiliği Kurumuyla ilgili şikâyetler kısmına geldiğimiz zaman, burada yapacağım bu açıklamalarda -ben tüm denetçi arkadaşlarıma, kamu denetçisi arkadaşlarıma ayırım yapmaksızın yani emeği geçen herkese ben teşekkür ediyorum- hiç kimse art niyet aramasın. Tamamen, mümkün olduğu kadar objektif olarak söyleyeceğim, rakamlarla konuşacağım ben.

Kamu Denetçisi Sayın Yahya Akman Bey orman, su ve şehircilik, mülkiyet hakkı, gıda, tarım, hayvancılık, adalet, millî savunma, güvenlik, sağlık konularını incelemekte olup 2021 yılında sonuçlandırdığı toplam -yani kendisine gönderilen- 4.745 dosyadan 135 dosyaya tavsiye kararı önerisi vermiş, 4.745 dosyadan 135 dosyaya tavsiye kararı vermiş, 206 dosyaya kısmen tavsiye, kısmen ret kararı vermiş.

Geliyoruz Sayın Fatma Benli'ye. Geçmiş olsun, acil şifalar diliyoruz kendisine. Fatma Benli arkadaşımız insan hakları, ulaştırma, basın ve iletişim, mahallî idarelerce yürütülen hizmetler, kamu personel rejimine ilişkin konulardan; idarede işçi statüsünde çalışan, İş Kanunu'ndan ve iş akdinden kaynaklanan haklara ilişkin konulardan... Yani epey başlıklar var.

Bakıyoruz, bu arkadaşımız nüfus, vatandaşlık, mülteci, sığınma hakları konularını incelemekte olup 2021 yılındaki bu raporda 3.500 dosyadan 138 dosyada tavsiye kararı önerisi vermiş, 31 dosyada kısmen tavsiye, kısmen ret karar vermiş. Özellikle, insan hakları konusunda inceleme yapan Kamu Denetçisi Fatma Benli Yalçın arkadaşımızın 138 dosyada tavsiye niteliğinde karar, 31 dosyada kısmen tavsiye, kısmen ret kararı vermesi yetersizdir diye düşünüyorum ben. Zira, Kamu Denetçiliği Kurumunun kuruluş amacı idarenin her türlü eylem ve işlemlerini -Anayasa 125 uyarınca- tutum ve davranışlarını insan haklarına dayalı, adalet anlayışı içinde incelemek, araştırmaktır. Dolayısıyla idarenin eylemlerini inceleyen kurumun, vatandaşlarımızın insan haklarıyla ilgili olarak yapmış olduğu başvurularda, idarenin denetlenmesi amacıyla daha fazla tavsiye kararı vermesi gerekirken bu beklentinin çok çok altındadır.

Gelelim Sayın Kamu Denetçisi Arif Dülger Bey'e. Arif Dülger Bey eğitim öğretim, gençlik spor, enerji, sanayi, gümrük, ticaret, bilim, sanat, kültür, turizm, ekonomi, maliye, vergi ve diğer alanlarda

inceleme yapmakta olup 2021 yılında sonuçlandırdığı toplam dosya sayısı 4.859. Bu dosyalardan tavsiye kararı 497. Biraz önce bahsettiğimiz 2 arkadaşımızın 135 ve 138, Arif Bey'in 497.

Aynı şekilde Sadettin Kalkan Bey'in -kamu personel rejimlerinden sorumlu- 3.781 dosyadan 305 dosya...

Şimdi, geliyoruz Özlem Hanım'a. Özlem Hanım, 2021 yılında çalışma ve sosyal güvenlik, engelli hakları, kadın hakları, çocuk hakları, sosyal hizmetler, ailenin korunması konularında inceleme yapmakta olup 2.056 dosyadan 80 dosyada tavsiye önerisi, 39'unda da kısmen tavsiye, kısmen ret...

Şimdi, arkadaşlar, bu rapor, mevcut raporun 69 ile 71'inci sayfalarında yer almakta. Baktığımız zaman arkadaşlarımızın her biri birbirinden değerli ama bu kararlar, bu raporlar bize şunu gösteriyor: Direktman siyasetten....

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Affedersiniz...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Buyurun.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Siz arkadaşların verdiği tavsiye kararlarını anlattınız, sizdeki raporda dostane çözüm kararları, onun notları yok mu sizde?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok, o yok burada üstadım.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Çünkü tavsiye kararlarından 5-6 misli...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tavsiye ve kısmen ret, kısmen kabul anlamında bunlar.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Dostane çözümlere de biz epey önem veriyoruz, o da çok...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Onlara da bakarım ben, onlara da bakarım üstadım.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Tamam efendim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, bunlara baktığımız zaman bu bize şunu getiriyor arkadaşlar: Şimdi, devlet geleneğinden gelen, kamu kurumlarından gelen arkadaşlarımızın verdikleri tavsiye kararları diğer arkadaşlarımızdan aşağı yukarı 2; 2,5; 3 mislisi kadar. Siyaset orijinli olarak Kamu Denetçiliğine gelen arkadaşlarımızın daha az. Benim Kamu Denetçiliği Kurumundaki arkadaşlarımdan istirhamım şu: Geçmişte hasbelkader bir yerde siyaset yapılmış olabilir ama önümüze bu şekilde hak ihlaliyle ilgili şikâyetler geliyorsa bence o şapkamız orada kalmalı, şu anda, buradaki bağımsız şapkamızla hareket etmeliyiz diye düşünüyorum yani bu kararların, bu kadar az olması sanki... Şimdi, devlet orijininin, devlet geleneğinden gelen arkadaşlarımızın ağır bastığı konu hukuk ihlali, diğer taraf siyaset ihlali anlamında. Bilemiyorum, belki ben yanlışlıyorsam beni bağışlasınlar, beni düzeltsinler. Yani ben...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Toparlayalım.

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Niyet okuma, niyet okuma!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hiç niyeti okuma değil, rapora dayalı olarak bunu gösteriyorum.

Devam ediyorum, şimdi, burada...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Başkan on beş dakika konuştu, ona göre siz de...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Arkadaşlar, grubumuzdan kimse yok ya, Allah rızası için... Muhalefete biraz tahammül edelim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Tamam ediyorum, toparlayalım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama sıkıntı olduysa ben hiç konuşmayayım Başkanım.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Yok yok, devam edelim. İYİ Parti burada, HDP burada...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Arkadaşlar, teşekkür etmeniz lazım, yapıcı şeyler söylüyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Mahmut Bey dinliyoruz, devam edelim, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, Kamu Denetçiliği Kurumunun amacı; kamu hizmetlerinin işleyişinde bağımsız ve etkin bir şikâyet mekanizması oluşturmak suretiyle, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve önerilerde bulunmaktır. Ancak Kamu Denetçiliği Kurumunun 2021 Yıllık Raporu incelendiğinde Kamu Denetçiliği Kurumu tarafından verilen kararların çoğunluğunda kısmen incelenemez kararının yüzde 30,05, gönderme kararının yüzde 38,94 olduğu görülüyor. Tavsiye kararının yalnızca yüzde 6,55, kısmen tavsiye, kısmen reddin yüzde 2,20 olduğu görülmektedir. Karar türlerine göre oran tablosu sayfa 68’de yer almakta arkadaşlar.

Yine, Kamu Denetçiliği Kurumunun 2021 Yıllık Raporu’na göre, 2021 yılında sonuçlandırılan 19.740 başvurunun yalnızca 6.084 tanesinin kabul edilebilir nitelikte olduğu görülmektedir. Verilen kararların da 1.201 tanesi tavsiye kararı, 403’ü kısmen tavsiye, kısmen ret kararıdır. Bu oranlara ilişkin tablo sayfa 69’da yer almaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, Kurum tarafından idarenin denetlenmesine ilişkin daha nitelikli kararlar verilmesi gerekmektedir. Sayın Başkanım, bana sorarsanız -aynı heyet önceki yıllarda da vardı, vekil olarak ben yine buradaydım- ben şahsen, 2020 yılında Kamu Denetçiliği Kurumunun aldığı kararları bekliyorum. O dönem, 2020’nin Kamu Denetçiliği Kurumu o dönem daha cesur kararlar veriyordu, ürkek kararlar vermiyordu. Sonucu kime dokunacaksa dokunsun, veriyordu o kararları ama maalesef...

ARZU AYDIN (Bolu) – Kime göre, neye göre?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Vallahi kime göre, neye göre ben bilmem, ortada kararlar var, şimdi ben bunun cevabını da vereceğim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Siz öyle yorumluyorsunuz, başkası başka şekilde yorumluyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tabii ki, saygı duyuyorum. Onlara da geleceğim yani kime göre, neye göre, onun cevabını vereceğim.

Şimdi, Kamu Denetçiliği Kurumunu -barolarla ilgili, raporda 220, 237’yle ilgili- çocuk hakları komisyonuyla ilgili barolarda verdiği eğitimlerden dolayı kutluyorum ama yetersiz, bunların daha sıklaştırılması lazım. Çünkü aşağı yukarı tüm barolarda -bazılarında çocuk hakları komisyonu yok ama bazılarında var- verilen bu eğitimler değerli, kıymetli ama yetersiz, bence sıklaştırmak lazım.

Kamu Denetçiliği Kurumuna benim bizzat yapmış olduğum başvurular var Sayın Başkan. Bunu Sayın Başkanımızla birlikte komisyonlarda da tartıştık, konuştuk. Muz yemeye ilgili “Yabancıları Koruma Yasası’na göre ve yönetmeliğe göre sınır dışı edilebilir mi edilemez mi?” konusuyla ilgili size yaptığım başvuruda... Ya Allah rızası için, benim 2020’deki Kamu Denetçiliği Kurumum bu cevabı böyle vermezdi, “Efendim, yerin, zamanın nerede olduğu bilinmiyor.” Ya Değerli Başkanım, bu şikâyet 2020’de olsaydı bu Kamu Denetçiliği Kurumu yeri, zamanı vesaireyi Göç İdaresinden gayet rahat... Yani Esenyurt’ta olduğunu dünya âlem herkesin bildiği konuda Kamu Denetçiliği Kurumu topu taca atmış, olacak şey mi bu?

Aynı şekilde, mesela Sayın Yahya Bey... Aynı zamanda üstatla birlikte Parlamentoda görev yaptık,

kendisi benim hemşehrim, Şanlıurfalı, zaman zaman memlekete de gidiyordur. Şimdi, oradaki elektrik sayaçları direklerde veyahut da yerdeyse kapalı bir kasada kilitli. Başkanım, siz Trabzonlusunuz, ben Urfalıyım, ben sizin deniz görmemiş olan hâlinizim. Sizin orada elektrik trafolarınız, elektrik sayaçlarınız direklerde midir? Yok. Peki, yerdeyse kapalı kutuda mıdır? Yok. Peki, bu Urfa'nın, Mardin'in, Siirt'in, Batman'ın, Şırnak'ın, niye bunların sayaçları elektrik direklerindedir, yerdeyse kapalı kutudadır? Yani bana gelen elektrik faturasını benim kontrol etme hakkım yok mu? Oradaki sayaç ile gelen fatura birbiriyle gerçekten örtüşüyor mu? Ben bunu şikâyet ediyorum, “Efendim, biz bunu şirketlere gönderdik, EPDK’ya gönderdik.” diye cevap geliyor. Bu, hukuka aykırı mı değil mi Sayın Başkanım, burada duruşunuz açık ve net olmalı. Bu, hukuka aykırı. Siz bölgenin bir tarafında elektrik sayaçlarını kalkıyorsunuz direğe koyuyorsunuz, vatandaş gelen faturayı kontrol edemiyor; bölgenin diğer tarafında o insanlar kontrol edebiliyor. Bu, hukuka aykırılığın ötesi, daha ne laf söylenebilir.

ARZU AYDIN (Bolu) – Başkanım, usulümüzde bunun olmaması lazım.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Evet, biraz toparlayalım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anlamadım.

ARZU AYDIN (Bolu) – Raporu konuşacaktık, siz direkt şahsa yönelik, kişisel başvurularınız yönünde ithamda bulunuyorsunuz, raporla alakalı konuşmuyorsunuz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Öyle bir şahıs yok, rapor bu.

Peki arkadaşlar.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Mahmut Bey, biraz toparlar mısınız lütfen? Biraz evvel uyardım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Toparlıyorum, az kaldı.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Biraz daha toparlarsanız çünkü çok değerli milletvekillerimiz var, onlara da söz vereceğim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bitiyor, bitiyor Başkanım.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Lütfen, lütfen...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür, sağ olun.

Şimdi, gelelim, değerli arkadaşlar, burada, yurtlarla ilgili... Ben bizzat, İstanbul’da o soğuk havalarda iki gece nöbet tuttum. Efendim, bu öğrencilerin şikâyetleriyle ilgili... Parklarda bu öğrenciler yatıyor, idarenin yeteri kadar yurt yapma görevi var ve burada, netice itibarıyla bu öğrencilerin...

ARZU AYDIN (Bolu) – Nerede?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ya arkadaşlar, ben bu raporu Komisyona anlatıyorum. Yani Allah rızası için, siz söyleyince bir şey... Ben sizi dinleyeyim, hadi sustum sizi dinleyeyim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Tamam, teşekkür ediyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bitmedi ama Başkan yani.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Yani Başkana on beş dakika verdik.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – E, kesmesinler sözümü değerli Başkanım ya.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Ama Sayın Başkanım, siz konuşmayı seviyorsunuz, biraz fazla uzadı; biraz toparlayalım lütfen.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bitiyor, bitiyor.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – 3’üncü kez rica ediyorum, lütfen.

Buyurunuz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İktidara geldiğimiz zaman en fazla sözü biz muhalefete vereceğiz.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – İnşallah.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Başkanın da kıymetini bilin ama.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet, biliyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Rica ediyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Mumla arıyoruz seni Başkan.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Ben burada arkadaşlarımın haklarını koruyorum, hepsi Genel Kurula gidecek, seçim bölgelerinden arkadaşlar var.

Derlerseniz, toplarsanız çok memnun oluruz. 4’üncü...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Allah rızası için bir sus ya Başkan.

ARZU AYDIN (Bolu) – Yani iktidardayız biz, çok işimiz var, bir sürü yapılacak işimiz var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ya Başkanım, siz hiç Genel Kurula gelmiyorsunuz. “Çok işim var.” diyorsunuz. Şimdi, ben izleyeceğim, lütfen ya!

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Kim?

ARZU AYDIN (Bolu) – Şahsen beni bu kadar takip ettiğinizi bilseydim size görünür de geçerdim ama...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Lütfen...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Şimdi, Mahmut Bey, biliyorsunuz...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ya, ne olur ben bitireyim şu konuşmayı ya!

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Hayır, ben bitirmenize artık müsaade etmeyeceğim; uzadı.

Alt komisyon kuracağız, alt komisyona lütfen üye olun, zaten üye olacaksınız, orada, bunları arkadaşlarımızla detaylı görüşürsünüz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bitiyor, bir dakika...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Katkılarınız için teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkanım, bitiyor, ne olur selam verelim, ya Allah rızası için, böyle yapmayın ya!

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Hadi, selam verin, bekliyoruz o zaman.

Buyurunuz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, Şanlıurfa TİGEM, hayvanların cezasıyla ilgili...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Selam nerede, TİGEM nerede?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – ...o dönem kanun çıktı Mecliste, hakikaten emeği geçenlere teşekkür ediyorum ben.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Ben de vardım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet, siz de vardınız orada, kutluyorum, emeğinize sağlık.

Şimdi, dünyada, hayvanların göz altına alındığı tek ülke varsa o da Türkiye. Şikâyet ettim, yine, kabul vermediniz, topu taca attınız. Göz altılar, vesaireler insanlar için verilir, suç işleyenler için verilir.

Eğer hayvan bir yere girmişse onun sorumlusu hayvan sahibidir, Borçlar Kanunu’nda da böyle, ceza hukukuna göre de böyle. Siz iyi bir hukukçusunuz Başkanım yani ben tereciye tere satmayayım. Maalesef, orada da yine karar gönderildi, karar verilmedi.

Gelelim, çocuklarla ilgili...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Mahmut Bey, teşekkür eder misiniz? Alt komisyonda bunları konuşun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bitiriyorum, Başkan, bitiyor.

Çocuklarla ilgili...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Bakın, coronavirüs var, şu anda benim...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkanım, bitiyor; ne olur iki dakika...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Ama bir müsaade eder misiniz? Kesiyorum.

Dün, benim temaslı olduğum birisinin coronavirüs olduğu ortaya çıktı, şimdi de mesaj geldi. Bir an evvel toplantıyı bitirip...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bitiriyoruz, iki dakika...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – “Bitiriyorum.” diyorsunuz, bitirmiyorsunuz ama gerçekten yordunuz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İki dakika Başkanım...

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Yeni bir şey söyle, aynı şeyleri söyleme.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Aynı şeyleri tekrar ediyorsunuz Mahmut Bey, sabrımızı zorluyorsunuz ya!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, Ağrı’yla ilgili Sayın Başkanım...

Ağrı Belediyesi, çocuklarla ilgili Sayın Başkanımızla birlikte gayet rahat...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Arkadaşlar, sağlık nedeniyle -lütfen çok özür diliyorum- aldığım haberden dolayı, benim teste gitmem lazım, Mahmut Bey’in mikrofonunu lütfen keselim.

Teşekkür ediyorum emekleriniz için, gayretleriniz için.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben de sizi protesto ediyorum, bu Komisyonu terk ediyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Canınız sağ olsun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani konuşturmuyorsunuz.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Canınız sağ olsun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Geçmiş olsun, inşallah, sizde bir şey yoktur ama...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Sayın Başkanım, muhakkak birçok konu var, alt komisyonda bunlara gerekli cevapları vereceksinizdir.

Yalnız, bir konuya ben cevap vereyim. Biraz evvel, konuşmamda özellikle belirtmiş olmama rağmen, demek ki dikkatli dinlemediniz. 2020 yılında neden 90 bin olmuş sayı? Çünkü 2020 yılında pandemi nedeniyle, Covid-19 pandemisiyle mücadele kapsamında sağlanan destek kredileriyle ilgili KDK’ye toplu müracaat olmuş. Yani ondan evvelki yıllarda rakamlar 17 bin, 18 bin, 20 bin; 2020’de 90 bin olmasının sebebi pandemide bir konuyla ilgili toplu müracaat yapılması, dolayısıyla dinlemiş olsaydınız, bunu da anlamış olurdunuz ve bize de bu itirazı getirmezsiniz.

Diğer konulardaki hakkınız mahfuzdur, alt komisyonunda gerekli cevabı arkadaşlarımız verirler.

Evet, başka var mı?

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Lütfen, kısa olmak şartıyla Sayın Vekilim.

Buyurunuz İYİ Parti.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

İnsan Hakları Komisyonunun Sayın Başkanı, Karma Komisyonun değerli üyeleri, KDK'nin değerli Başkanetçisi ve denetçileri, değerli basın; ben, rahmetli Demirel'in bir sözünden hareket ederek konuşma yapmak istiyorum. Rahmetli, emekli Cumhurbaşkanı iken havaalanında gazeteciler soruyor, diyorlar ki: "Sayın Cumhurbaşkanım, AK PARTİ Hükûmetini nasıl görüyorsunuz?" -yanılmıyorsam 2009, 2010 olabilir- Diyor ki: "Çocuklar tek kelimeyle mi söyleyeyim yoksa iki kelimeyle mi?" "Tek kelimeyle" diyorlar. "İyi." diyor. Gidiyorlar "İki kelime olsa nasıldı?" diye soruyorlar. "İyi değil." diyor. Yani, onun için ben de kısa konuşacağım, iyi olandan daha çok bahsedeceğim; onu ifade edeyim.

Evet, Kamu Başkanetçimizin sunumundan doğrusu daha önce de yararlandığımız için biliyorum. Kendisini ve ekibini kutluyorum, Allah gayretlerini artırsın, başarılar diliyorum; öncelikle bunu ifade edeyim. Ancak, burada başvuru sayısının azlığı, aslında Türkiye'nin devasa sorunları karşısında bunun çok düşük düzeyli olduğunu bize gösteriyor. O nedenle, vatandaş odaklı olmak, hak arama kültürünü yaygınlaştırmak, tavsiye kararını alıp bunu ilgili kurumlar nezdinde benimsetebilmek yüzde 80'e yakın ve ayrıca dostane çözümler önermek... Bunlar, kurumun çalışmalarında başarıya işaret ediyor. Ancak, Türkiye'nin içinde bulunduğu zor ekonomik şartlar ve Türkiye'nin yönetilememe sorunu aslında bizim birey olarak, vatandaş olarak hepimizi çok derinden etkilemektedir. Türkiye, meşruiyet tabanını, temelini kaybetmiştir. Arkadaşlar, Türkiye, hukuk devleti özelliğini kaybetmiştir. Bu sebeplerle yönetilemeyen...

ARZU AYDIN (Bolu) – Burası yeri değil. Bu siyasi bir konuşma.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Burası tam yeri.

ARZU AYDIN (Bolu) – Rapora bakın, rapora!

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Rapora bakıyorum. Rapor üzerinden gidiyoruz. Yönetilememektedir Türkiye. Bu sebeple...

ARZU AYDIN (Bolu) – Burada siyaset yapamazsınız, olmaz.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Burası tam siyasetin yeri, hepimiz siyasetçiyiz.

ARZU AYDIN (Bolu) – Hayır, böyle değil. Raporla alakalı konuşun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yapmayın sayın vekiller ya!

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) – "Meşruiyetini yitirmiş." demek çok nezaketsiz...

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Vekilim, biz İYİ Parti'yi kapatalım, CHP'yi kapatalım, siz rahat rahat siyaset yapın o zaman ya. Lütfen yani...

(Gürültüler)

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Bir saniye, bakın, Carl Schmitt diye bir Alman filozof var, siyaset bilimci aynı zamanda, diyor ki: "Nasıl ki estetikte güzel ve çirkin varsa, ahlakta iyi ve kötü varsa, siyasette de dost ve düşman ayrımı vardır. Dost ve düşman ayrımı ortadan kalkarsa siyasal yaşam da ortadan kalkar." O hâlde, şimdi, burada, AK PARTİ'yi yaşatan düşmanı oluyor. Yani, biz, hepimiz kardeş olmamız gerekirken bütün partiler demokrasi içerisinde rekabet içinde olmamız gerekirken...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Sayın Vekilim...

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Özür dilerim, Sayın Vekilimin müdahalesinden dolayı söylüyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Bir saniye ama burası sizin felsefe veya siyaset yapacağınız bir ortam değil. Tekrar ediyorum, sağlık problemlerimiz var, programımızı bitirmemiz lazım. Siz, sunumla ilgili bir şey söyleyecek misiniz?

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – O zaman, böyle bir siyasal yöntemi benimsediğiniz takdirde AK PARTİ ve diğerleri olur, AK PARTİ ve düşmanları olur.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Sayın Vekilim, aşağıda basın toplantısı yapın, ne söyleyeceksiniz söyleyin.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Hepimiz büyük Türk milletinin fertleriyiz, bütün partilerde büyük Türk milletinin partileridir. Bunun başka türlü olamaz.

(Gürültüler)

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Aksini söyleyen var mı?

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Sayın Vekilim...

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Lütfen müdahale etmeyin...

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) – Bakın, siyasi eleştirilere itirazımız yok ama “Meşruiyeti yitirmiş.” demek milleti reddetmek demektir, bunu kabul etmiyoruz. Demokrasinin asıl unsuru millettir, milleti reddederek siyaset yapmayın.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Bakın, bu Carl Schmitt denilen kişinin, filozofun yararlandığı kişi Alman siyasetine yön ve şekil veren, belli bir dönemde Almanya’yı savaşa sokup dünyada 70 milyon kişinin ölümüne neden olanlardan birisi de Hitler’dir; işte Hitler’in filozofu da Carl Schmitt’tir. Biz düşman yaratmıyoruz, biz dost çoğaltacağız. Zaten ombudsman da bunları ifade ediyor değerli arkadaşlar.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Evet, teşekkür ederim.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Bitirmek üzereyim.

Bakın, kurumlar zayıflatılırsa ve partizan yönetim ülkeye egemen olursa o zaman ombudsmanlığın işinin katbekat artmış olması lazım ama rakamlarda öyle değil.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Demek ki öyle değil. Türkiye çok demokratik bir şekilde yönetiliyor.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkanım, siz bana söz verdiniz.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Size söz verdim ama siz burada şey yapıyorsunuz.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Ben bırakayım, o zaman siz konuşun.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Hakaret ediyorsunuz.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Ben burada İYİ Parti olarak meramımı anlatacağım ve siz dinleyeceksiniz.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Hayır, dinlemek zorunda değiliz.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Beni de seçen sizin gibi milletimiz, onun için beni lütfen dinleyin ya.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Bununla ilgili varsa söyleyecekleriniz dinleyelim.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Dinleyin lütfen.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Sayın Vekilim, Kamu Denetçiliği Kurumu raporunu görüşmek üzere toplandık, bir alt komisyon kuracağız, alt komisyonda detaylı olarak görüşülecek. Siz idareden gelen birisiniz, zamanın ne kadar değerli olduğunu bilirsiniz.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Kuşkusuz biliyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Burada karşılıklı olarak birbirimize hakaret etmenin bir anlamı yok. Siyasi itirazlarınızı, şikâyetlerinizi de kabul etmiyoruz, size teşekkür ediyoruz.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkanım, hiç kimseye hakaret yok burada. Ben bir durumu anlatıyorum. Mevcut düzen bozuk olduğu için ombudsmanlığın...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – O sizin görüşünüz Sayın Vekilim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Size göre bozuk.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Bana göre bozuk; ben onu söylüyorum zaten.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Siz bir dilekçe verin Komisyona da inceleyelim bozuk mu, değil mi diye.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Onun yeri burası değil.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Bakın, şunu yapalım o zaman: Bakın, Parlamentoyu da kapatın, tek adam rejimiyle gidelim hepimiz beraber, kapatın o zaman(!)

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Tartışma yeri değil ki burası.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Demagoji yapıyorsunuz.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Demagoji yapmıyorum.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Ne anlatıyorsunuz siz?

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Sayın Vekilim, teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, Vekilimize de teşekkür edelim, kapatalım mikrofonunu, bir sonraki arkadaşımız, buyurunuz...

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Efendim, Kamu Denetçiliği Kurumu yeterince görevini yapmıyor mu, onu anlatın siz yani performansı düşük mü? Sistemi sorgulamayın burada.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Açalım mikrofonu, bitiriyor Behiç Bey.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Vekilim, oraya gelmek üzereyken...

İSMAİL TAMER (Kayseri) – On dakikadır konuşuyor Sayın Vali ya.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Bakın, sistem üzerinden gidiyorum, tündengelimle anlatmaya çalışıyorum.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Tamam da sistemi değiştirecek hâlimiz yok, bu sistem -böyle kabul edileceğini bilecek- devam edecek.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Ama bunu teyit etmek zorundayız. Ben hepinize saygılı oluyorum. Bir şey söylüyorum burada, lütfen saygılı olunuz.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Saygılı olmamız, hepimizin de birbirimizi dinlememiz lazım. Burada güzel olan şeyler de var, bunları da söyleyin arada.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Behiç Bey, Değerli Vekilim, teşekkür ediyoruz katkılarınız için, alt komisyona gideceksiniz, orada devam edersiniz.

Başka söz isteyen var mı?

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Hayır, ben sözümü tamamlamadım.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Bitti, bitti, kapatacağım kusura bakmayın.

Buyurunuz... Buyurunuz...

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkan, yanlış yapıyorsunuz.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Teşekkür ederim, kusura bakmayın.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sizi protesto ediyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Canınız sağ olsun.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Yanlış yapıyorsunuz Sayın Başkan.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Tamam, teşekkür ediyorum.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Bu tutumunuzu kınıyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Canınız sağ olsun.

Buyurun lütfen.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Burada Kamu Denetçiliği Kurumunun... “Sistem içerisinde sistem konuşalım.” deniliyor fakat sistem içerisinde en objektif olması gereken bir kurum ki Sayın Şeref Malkoç ve ekibiyle ilgili çalışmalar noktasında kadrosunun partizanca oluşturulmasının haricinde kamu görevini halka hizmet, toplumsal çalışmalar noktasında, ellerinden geleni yapmaya çalıştıkları noktasında kısmen katılıyorum...

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Hüda Hanım, onlar seçimle geldi.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bir konuşsun ya, vallahi, toplantı düzeni yok.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Arkadaşlar, bir saniye...

Kısmen katılmakla beraber fakat biz şurada, Karma Komisyonunda bile en objektif olması gereken bir kurumun toplantısında bile, bakın, her partiden muhalefet temsilcilerinin hiçbirisinin sözü tamamlanmıyor, muhalefet vekillerine bile hakkıyla söz verilemiyor ama her toplantıda sürekli bu müdahaleler yaşıyor ve muhalefetin üç cümle beş dakika, on dakika eleştirmesine bile her köşeden bir ses çıkarılıyor, müdahale ediliyor.

MELİHA AKYOL (Yalova) – Konuyla ilgili konuşacaksınız.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Konuya gelelim, rapora gelelim.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Sistem tartışılır. Muhalefetin duruşuna, görüşüne müdahale edemezsiniz, etmemelisiniz.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Sayın Vekil, adabımuaşereti en son öğretecek kişi sizsiniz, hele bana en son öğretecek kişi sizsiniz.

Kusura bakmayın, teşekkür ediyorum.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Adabımuaşeret konusunda, hiç kusura bakmayın...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Kusura bakmayın.

Teşekkür ediyorum.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Adabımuaşereti biz hele ki bu iktidarın ahlakından, edebinden hiç öğrenmeyeceğiz, hiç öğrenmeyeceğiz.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – “Geçmiş olsun.” demekten bile acizsiniz.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Ben duyularımda, dualarımda, temennilerimde özgürüm, Yaratıcı’yla olan ilişkimde özgürüm.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Aman, duanız da sizin olsun.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Yaptığınız duaları biliyor, en son attığınız “tweet”i de biliyoruz.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Hiç kimsenin mahalle baskısına uğramak durumunda değilim, kimse bana edep öğretemez, herkese aynı temenniyi yapmak zorunda değiliz, hiç değiliz, hiç.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Ben sizi birazcık saygıya, insaniyete davet ediyorum.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Biz topluma saygısız olana saygı göstermek zorunda değiliz.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşımızın mikrofonunu da kapatalım.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Topluma saygılı olana saygı gösterilir.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Mikrofonu kapatıyorum. Olağanüstü bir durum var, teste gitmek zorundayım.

(Mikrofon Başkan tarafından kapatıldı)

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – O zaman siz çıkın.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Çıkmayacağım programı bitireceğim.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Bu ne demek? Onun mikrofonunu kapat, bunun mikrofonunu kapat... Bu nasıl bir yönetim!

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Evet, teşekkür ediyorum Hüda Hanım.

Başka söz isteyen var mı? Siz söz alacak mısınız?

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Evet.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Buyurun.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Diktatörsünüz!

ARZU AYDIN (Bolu) – Ya, sağlıktan bahsediyor, diktatörlükle ne alakası var?

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Teşekkür ediyorum. Siz teşekkür etmeyi de bilmezsiniz ama ben teşekkür ediyorum!

HÜDA KAYA (İstanbul) – O konuşmasın, bu konuşmasın!

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Buyurun lütfen.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Sayın Başkan, şimdi biz kendi aramızda Hüda Vekilimle konuştuk, Sayın Başkanın böyle bir sağlık durumu var, onun için bizimiz konuşsun kısa bir şekilde, sonra, alt komisyondan sonra konuşulur en azından. Ama gerçekten bugünkü bu tavrınız... Tabii ki sağlık gerekçesi anlaşılır. Yani bu şekilde...

HÜDA KAYA (İstanbul) – Her toplantıda öyle, sadece bugün değil.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) - Ben kendi adıma şunu söyleyeyim: Bu durum, hiçbirimize, bu ülkenin demokrasisine de bir fayda sağlamaz. Ben açıkça söyleyeyim, buraya geldiğimde gayet sakin bir ortamdı ama öyle gergin bir noktaya geldi ki şu an...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Hiç gergin değil, son derece medeni bir ortamdayız.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Olur mu ya! Bazı vekillerimiz nerede ise konuşmasına başlamadan müdahaleler geliyor. Önce şunu söyleyeyim: Siz buyurun öyleyse, karar alın “Bundan

sonra hiçbir muhalefet vekili konuşamaz.” diye, konuşma metnimizi size verelim, siz yazın. İşte sizin, ülkede istediğiniz demokrasi bu. Bu mu yani?

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Tamam, teşekkür ediyorum.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Sizi şiddetle kınıyoruz. Ben bunu da kabul etmiyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – 2021 KDK raporuyla ilgili var mı söyleyeceğiniz Sayın Vekilim? Yok.

Teşekkür ederim, rapor okunmamış belli ki.

Buyurunuz.

OYA ERSOY (Diyarbakır) – Ya, bütün muhalefet adına sen mi konuşacaksın?

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR - Oya Hanımcığım, müsaade ederseniz...

Buyurun Sayın Vekilim.

HÜDA KAYA (İstanbul) - Sen mi konuşacaksın?

OYA ERSOY (Diyarbakır) – Ben konuşmuyorum ki sen konuşuyorsun.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – “Sen” diyemezsin! Bu seviye nasıl bir seviye ya?

OYA ERSOY (Diyarbakır) – Sen seviyesizsin! Senin seviyeni biliyoruz, biliyoruz. Bakın benimle böyle konuşuyor. Bravo size!

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Ne oldu? Daha önce beraberdiniz, kucak kucağaydınız!

OYA ERSOY (Diyarbakır) – Biz hiç kimseyle beraber olmadık!

EROL KAVUNCU (Çorum) – Mikrofondaki ben varım, ben konuşuyorum. Biraz sakın olalım lütfen.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Sayın Vekilim, buyurun.

OYA ERSOY (Diyarbakır) – Seviyemiz bellidir her zaman.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Oya Hanım, lütfen, rica ediyorum...

Buyurun.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Evet, Sayın Başkanım, Kamu Denetçisi Kurumu Başkanımız, hükümet üyelerimiz, milletvekili arkadaşlarımız; bendeniz 27’nci Dönem Milletvekiliyim, yeni bir Milletvekiliyim ve İnsan Hakları Komisyonunda görev yapıyorken Karma Komisyonumuzda da özellikle Kamu Denetçiliği Kurumu raporları, faaliyetleri, seçimiyle ilgili sanıyorum -abartmayayım ama- en az 10 toplantı yaptık ve şu anda bizden önce konuşan arkadaşlarımızla, itiraz eden, itirazlarını yükselten arkadaşlarımızla da birlikteydik, kahvaltılara gittik. Yani arkadaşlarımız Kamu Denetçiliği Kurumunun yaptığı faaliyetleri yere göğe sığdıramıyorlardı -baktığımız zaman tutanaklarda mevcuttur- bugün ne oldu bilmiyorum ama benim kişisel tahminim, 2023’e giderken sürekli yani her gün yaklaştığımız o tarihe -zaman zaman kendilerine kullanıyorlar “Geliyor gelmekte olan.” diye...

HÜDA KAYA (İstanbul) – Bakın, işte şimdi siyaset yapılıyor.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Evet, rapora gelelim.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Yani, arkadaşlarımızın tutumunu kınıyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Tamam, teşekkür ediyorum.

Buyurun İsmail Bey.

İSMAİL TAMER (Kayseri) - Değerli Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarımız, değerli Ombudsman Başkanım; hepinize teşekkür ediyorum. ben de.

Yapmış olduğunuz çalışmalardan dolayı sizi tebrik ediyorum, emeklerinize sağlık, ellerinize sağlık.

Benim rapor için buradan ricam, özellikle Türk cumhuriyetleriyle olan ilişkilerimizi bir an önce -evet, başlamışsınız ama yanlış anlamadıysam bitiremediğimiz ifade edildi- faaliyete geçirirseniz, Türk cumhuriyetlerinin de bir an önce katılımını sağlarsanız çok daha iyi olacak.

O açıdan, sizi tebrik ediyorum, başarılarınızın devamını diliyorum.

Başkanım, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Teşekkürler.

Buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Çorum) - Ben şimdi usule ilişkin bir konuşma yapmak istiyorum açıkçası.

Arkadaşlar, burada bir alt komisyon kurulacak. Biraz rahatsızım, küçük bir operasyon oldum ama hem var olup hazırunda olmak hem de alt komisyona adımlı yazdırmak için, bu niyetle gelmişim açıkçası.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Çok geçmiş olsun, Allah şifa versin.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Çorum) – Bugün, burada kapsamlı bir rapor tartışması değil de alt komisyonda böyle ayrıntılı, kapsamlı tartışacağız falan diye ama tabii üslup -karşılıklı, tek taraflı değil- kötü bir yere gitti bugünkü toplantıda. Demek istediğim şu: Sebep şu veya bu değil, ben kendimi izah etmeye çalışıyorum. Bizim ilk konuşmacımız Mahmut ağabeydi, Mahmut ağabey özele de girdi, genele de girdi ama onun üzerine, Sayın Başkanım, siz “Tamam, kes...” arkadaşlar “Öyle değil, böyle...” “Burada siyaset yap, yapma...” derken bu iş karşılıklı büyüdü; bakın, tek taraflı söylemiyorum. Gerçekten Covid var, pandemi var, birbirimize saygı duymak zorundayız mümkün olduğu kadar. Ben burada yarım saat de konuşurum, rapora dair üç saat de konuşurum ama...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – “Yeri burası değil.” diyorsunuz, değil mi?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Hayır, hayır; yeri burası anlamında değil.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Yeri alt komisyon.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Sayın Başkanım, bakın, bunu yapmayın, böyle değil.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Tamam işte, şunu söyleyin: Yeri alt komisyon, burası değil.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Arkadaşlar, bakın, şöyle söyleyeyim: Makul bir sürede bunu izah eder alt komisyona gönderirdik ama karşılıklı atışma üzerine ben yarım saat de bir saat de üç saat de konuşsam...

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sorun, kaç dakika konuştuk?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Oraya geleceğim sayın vekilim, oraya geleceğim.

Demek istediğim şu: Böyle olup da gerginlik büyüyünce... Ben isterim ki ben ne kadar az ve öz konuşayım, alt komisyona göndereyim, şu pandemi ortamında başka bir konuşmacı arkadaşımın da hakkını yemeyeyim, bunu gözetirim. Ama böyle başlayınca... Sayın vekilime dediniz ki “Siyaset yapmayın...” Yahu, bir kelam edemeden bitti, diğer vekillerim de öyle. Bakın, bu üslup gerçekten yakışmıyor Komisyonumuza, tek taraflı değil, her taraflı. Sağlıklı bir toplantı olmadığı kanaatindeyim, bunu belirtmek istedim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Teşekkür ediyorum.

Yaşadığımız pandemi şartlarında konuşmak için söz alan arkadaşların sürelerini uzatması ve

birazcık da siyasete girmeleri nedeniyle böyle oldu.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Siyaset yapacak Sayın Başkanım.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Siyaset yapmayacaksınız burada, burada niye siyaset yapıyorsunuz ya! Burada niye siyaset yapıyorsunuz? Raporu inceliyoruz burada.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bunu yapmayın, lütfen, yapmayın bunu.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Peki, teşekkür ediyorum.

Sizi aşağıda ve basın toplantısında dinleyelim.

Teşekkür ediyoruz.

Başka söz almak isteyen arkadaşımız yok.

V.- ALT KOMİSYONLAR

1.-KDK 2021 Yılı Faaliyet Raporu üzerinde gerekli çalışmaları yapmak üzere alt komisyon kurulması

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Alt komisyon kurulmasıyla ilgili bir önerge var, önergeyi okutuyorum:

Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Oluşan Karma Komisyon Başkanlığına

6328 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin (1)'inci fıkrası kapsamı uyarınca Kamu Denetçiliği Kurumu 2021 Yılı Yıllık Raporu üzerinde gerekli çalışmaları yapmak üzere aşağıdaki üyelerden kurulu bir alt komisyon oluşturulmasını arz ve teklif ederim.

“Adalet ve Kalkınma Partisi Kayseri Milletvekili İsmail Tamer, Adalet ve Kalkınma Partisi Bolu Milletvekili Fehmi Küpçü, Adalet ve Kalkınma Partisi Kilis Milletvekili Ahmet Salih Dal, Adalet ve Kalkınma Partisi Diyarbakır Milletvekili Oya Eronat, Adalet ve Kalkınma Partisi Çorum Milletvekili Erol Kavuncu; Cumhuriyet Halk Partisi İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal, Cumhuriyet Halk Partisi Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi; Halkların Demokratik Partisi İstanbul Milletvekili Hüda Kaya; Milliyetçi Hareket Partisi Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Taytak, İYİ Parti İstanbul Milletvekili Ümit Beyaz.”

Ahmet Salih Dal

Kilis

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyorum.

Önerge doğrultusunda alt komisyon kurulmuştur. Alt komisyonumuzun geçen yıllarda yaptığı gibi, tavsiye kararlarına uyum oranı düşük kurumların çağrılarak kararlara uymama nedenleri konusunda değerlendirme yapmalarını tavsiye ediyoruz, bir tavsiye karardır. Buna ilaveten, tavsiye kararlarına yüksek oranda uyum gösteren kurumların çağrılarak Komisyonunda taltif edilmesine ilişkin uygulamanın daha da genişletilmesini, taltif edilecek makamların belirlenmesini de alt komisyona tavsiye ediyoruz.

Alt komisyona çalışmalarında başarılar ve kolaylıklar diliyoruz.

Gündemimizde konuşulacak başka konu kalmadığı için toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 15.34